

ШАХ

В ТРЯВНА И ПО СВЕТА

БРОЙ 9. АВГУСТ, 2002г.

ISSN 2367-8445

Шахматни празници - 2002

ИЗДАНИЕ НА ШК "ТРЯВНА - 2001"

В МИНАЛОТО**3**

– Румен Мишев

ДНЕС**4 - 8**

- Държавно първенство – защитени амбиции! 4-5
- Резултати от седмия кръг на турнирната верига 5-6
- Номинация Шахматен Оскар на ШК “Трявна-2001” 6
- Избрани партии от вътрешната турнирна верига 7-8

ПЪРВИ СЪПКИ В ШАХМАТА**9 - 13**

- Нападение и защита. Размяна.
- Сравнителна стойност на фигурите

СВЕТОВНИТЕ ШАМПИОНИ**13 - 15**

– Тигран Петросян

ЗАБАВНИ СТРАНИЦИ**16 - 20**

- Знаменити комбинации (Завличане) 16
- Дебютни катастрофи 17
- Жертва на фигура 17-18
- Подвизите на пешката 18-20
- “Бас за рокадата” - разказ 21-22
- Отговори на задачите от миналия брой 23
- II Конкурс за решаване на задачи и етюди
(№29, №30, №31, №32) 24

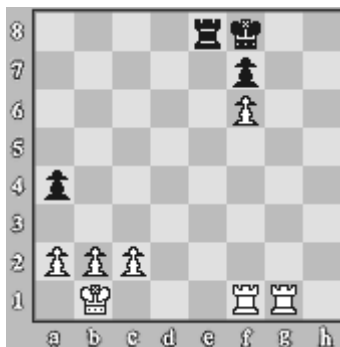
Редактори:**Йонко Георгиев****Божидар Генчев****Сътрудници:****Кольо Дабков****Ивайло Белев****За контакти:****www.tryavna2001.org**

В този брой ще Ви запознаем с нашия съгражданин Румен Мишев. Той няма участия в градските първенства на Трявна поради простата причина, че активният му състезателен период е преминал във Варна. Член и учредител на новия ни шах-клуб. Единственото му участие в състезателния календар на ШК “Трявна - 2001” е в първия пролетен индивидуален турнир “3-ти МАРТ”, проведен през миналата година. Преди състезанието за повечето участници Румен беше пълна загадка. Накрая обаче третото място (от 19 участника) красноречиво говори за какво става въпрос!

Предлагаме Ви една позиция с парадоксален край, плод на цайтнотните закони. Румен е с черните фигури и всеки би потвърдил мнението, че отдавна е трябвало да се предаде. Така е наистина, но пропускаме една съществена подробност – партията е на отборно състезание и от нашия човек (играл за отбора на ШК “В. Даскалов” – Варна) се очаквало реми, което единствено придвижвало отбора напред. И чудото станало, но в интерес на истината с активна помощ на противника.

- 1... a3 (Ход на отчаянието. Сега белите бързо печелят след 2.Th1 - Цg8; 3. Tfg1+ - Цf8; 4. Th8#)
2. b3?? - Te1+!
3. T:e1 пат, финал колкото трагичен, толкова и комичен!

В първото ни участие на държавно първенство – със защитени амбиции!

От 23 до 25 юли в град Сливен се проведе тазгодишното държавно индивидуално първенство по ускорен шах и блиц, в което взеха участие 168 деца, юноши и младежи, представители на доста внушителен брой шахматни клубове от страната. Със задоволство можем да отбележим, че наред с такива водещи клубове като СКШ “Плевен XXI”, ШК “Алехин” (Казанлък), ВШК “Г. Даскалов” и ШК “Каиса” от Варна, ШК “Абритус” (Разград), ШК “ТЕМП – Сливен”, ШК “Хемус” (София), СЦШ – София, “Локомотив” (Пловдив) и много други, нашият млад клуб, макар и в лицето на единствения си участник, **Петър Христов**, се пребори успешно за своето място под шахматното слънце. Естествено, на този ранен етап, резултат като 4,5 от 9 (+4 –4 =1) (4 от 9 на блица), на такъв висок форум, приемаме като изключителен дебютен успех! Нещо повече! Самият Христов бе доста самокритичен относно представянето си и дори “нахално” съжаляваше (!), че не е по-напред в крайното класиране. Само този факт дава основание на ръководството на клуба да смята, че съвместните ни усилия със сериозните момчета, рано или късно ще дадат своите плодове. **Разбира се**, че в момента с такива амбицирани момчета разполагаме твърде малко. **Разбира се**, че Красен Стефанов, Ивайло Белев и Петър Христов застрашително се отдалечават от останалата група. **Разбира се**, че този симптом да скъсаме естествената връзка между основното ядро и преследвачите не може да не ни тревожи. Какво е решението на проблема от наша гледна точка? Естествено, ние много разчитаме на това основно ядро и на него се пада тежестта да даде решаващия тласък на своите малки колеги. Това е така, защото сме убедени, че вече има какво да се научи от доказалите се Красен, Ивайло и Петър, и определено можем да разчитаме на тяхната помощ.

Но да се върнем на темата “Сливен – 2002”. Застрашителните финансови проблеми на клуба лишиха Петър Христов от “собствен” водач. В това отношение ШК “Трявна - 2001” изказва своята голяма благодарност към Марин Денев (водача на ШСК “Дряново”), без чието съдействие участието на Петър нямаше да се осъществи!

В групата до 14 години нашият състезател трябваше да мери сили с още 40 свои връстници, 18 от които градирани. За съжаление, ние нямаме пряко впечатление от неговата игра поради споменатите финансови причини, но самият резултат е повече от красноречив – абсолютният дебютант, завърши с петдесетпроцентов актив! Ръководството на клуба благодари на Петър Христов за проявеното мъжество и го предупреждава – след като сам вдигна летвата, за следващият състезателен сезон от него категорично очакваме място, близко до десетката!

А ето и крайното класиране:

Място	Участник	ЕЛО	Клуб	Точки
1/4	М. Гигов	2015	СКШ "Плевен ХХТ"	7
	Н. Георгиев	1930	"Локомотив" - Мездра	7
	Св. Цеков	1975	СКШ "Плевен ХХТ"	7
	М. Велков	1910	ШК "Алехин" - Казанлък	7
5/6	Х. Саркизов	1915	ШК "Каиса" - Варна	6.5
	Я. Янакиев	-----	ШК "Каиса" - Варна	6.5
7/8	Ив. Енчев	1960	ШК "Абритус" - Разград	6
	Н. Начев	-----	СЦШ - София	6
9/11	Д. Киров	-----	ШК "Хемус" - София	5.5
	Р. Очков	1910	ШК "ТЕМП - Сливен"	5.5
	Ст. Пенчев	-----	"Локомотив" - Мездра	5.5
18/25	П. Христов	-----	ШК "Трявна - 2001"	4.5

Турнирна верига "Трявна - 2002"

Класиране след VII кръг	
1. П. Христов – 31	7. Д. Маринов – 7,5
2. Ив. Белев – 27,5	8. Д. Петков – 7,5
3. В. Тачев – 20	9. Н. Кънов – 3
4. Кр. Стефанов – 18,5 (бараж)	10. Ив. Христова – 3
5. Р. Маринов – 9	11. Т. Маринов – 0,5
6. П. Алексиев – 9	12. М. Йовчев – 0,5

Старша възраст – VII кръг (03.08.2002)

Участник	№	1	2	3	4	5	6	7	точки	място
Радослав Маринов	1	♣	0	½	½	0	0	1	2	V.
Добрил Маринов	2	1	♣	0	0	0	0	0	1	VI.
Красен Стефанов	3	½	1	♣	½	1	½	1	4 ½	II.
Ивайло Белев	4	½	1	½	♣	1	1	1	5	I.
Петър Христов	5	1	1	0	0	♣	1	1	4	III.
Валентин Тачев	6	1	1	½	0	0	♣	1	3 ½	IV.
Димитър Петков	7	0	1	0	0	0	0	♣	1	VII.

♣ Служебен резултат

НОМИНАЦИЯ “ШАХМАТЕН ОСКАР” НА ШК “ТРЯВНА – 2002” (август)

№	Участник	М. преди	Год	%	Бр. П.	+	-	=
1.	Ивайло Белев	1	18	79.81	57	39	5	13
2.	Петър Христов	3	13	73.48	81	56	18	7
3.	Красен Стефанов	4	17	65.10	43	26	13	4
4.	Ивета Христова	6	12	59.78	46	27	18	1
5.	Теодор Маринов	7	10	57.61	46	24	17	5
6.	Валентин Тачев	8	15	56.79	59	31	23	5
7.	Добрил Маринов	11	12	49.14	58	25	26	7
8.	Добромир Драгнев	12	10	47.30	37	16	18	3
9.	Иван Стоянов	14	11	42.42	33	14	19	0
10.	Радослав Маринов	17	12	29.69	64	15	41	8
11.	Димитър Петков	19	15	27.38	42	11	30	1

Съгласно регламента, от номинацията вече отпаднаха 14 участника, които до края на годината нямат и теоретичната възможност да изпълнят условието за минимум петдесетпроцентово участие от състезателния календар на клуба за сезон 2002. На всички тях ръководството на ШК “Трявна - 2001” желае успешни изяви в номинацията “ОСКАР” през следващата 2003 година.

Представяме Ви две партии от седмия кръг на вътрешната турнирна верига:

Бели: Кр. Стефанов
Черни: Ив. Белев
03. 08. 2002г., Трявна

Защита Каро-Кан

1. e4 - c6; 2. d4 - d5; 3. Кс3 - d:e4; 4. К:e4 - g6?! (Тук има две основни продължения I. 4... Of5; 5. Kg3 - Og6; 6. Kf3 - Kd7; 7. h4 - h6; 8. h5 - Oh7; 9. Od3 - O:d3; 10. Д:d3 - Дс7; 11. Od2 - Kgf6; 12. O-O-O - e6 или II. 4... Kf6; 5. K:f6+ - g:f6; 6. Kf3 - Og4; 7. Oe2 - Дс7; 8. Oe3 - Kd7; 9. c4 - e6; 10. Kd2 - O:e2; 11. Д:e2 - f5; 12. d5 - O-O-O; 13. Od4 - Тg8; 14. d:e6 - f:e6; 15. O-O-O - e5 ~ Тайманов – Флор, СССР 1948г.); 5. Oe3 - Og7; 6. Дд2 (Заслужаваше внимание 6.Ос4 с последващо 7. Кф3 и т.н.); 6...Of5; 7. Kg3 - e6 (По-добре беше да се отстъпи на “e6”); 8. К:f5 - e:f5 (Стратегическа грешка, по-добре беше да се вземе с пешката “g”, поддържайки стабилен контрол върху пункта “d5” с последващо Kd7, Дс7 и O-O-O); 9. O-O-O - Ke7; 10. c4 - Kd7; 11. d5 (Прибързано. При неразвит царски фланг такава атака едва ли може да успее. Просто задължително беше 1.Кf3); 11... c:d5; 12. c:d5 - Kb6? (Непонятен ход. След 12... O-O черните можеха да вземат инициативата в свои ръце); 13. Ob5+ (Белите веднага се възползват от предоставената им възможност): 13... Kd7; 14. d6 - Kc6 (Добре беше първо 14... Тс8+ 15. Цb1 - Kc6); 15. Kf3 - O-O; 16. Oh6 - Тс8; 17. Цb1 - Те8; 18. O:g7 - Ц:g7; 19. h4! (Сигнал за активни действия на царския фланг.); 19... Kce5; 20. h5 - К:f3; 21. g:f3 - Те6; 22. O:d7 - Д:d7; 23. Дд4+ - Цg8; 24. h:g6 - f:g6; 25. Д:a7 (Спорен момент. Белите печелят пешка, но пред черните се откриват добри шансове за контраигра. Интересно беше да се продължи 25. The1! и сега не върви 25...Тсe8; 26. Т:e6 - Т:e6; 27. Д:a7 - Т:d6; 28. Дb8+! с печалба или 26... Д:e6; 27. Д:a7 ±. Лошо е и 25...Т:e1 26. Т:e1 - Те8 (Заплашва 27. Те7! ±); 27. Тc1! - Тc8; 28. Т:c8+ - Д:c8; 29. Дd5+! ±) 25...Т:d6; 26. Т:d6 - Д:d6; 27. Д:b7 - Тc7; 28. Дb8+ - Цg7; 29. Дb3 - Тd7; 30. Дс3+ - Цg8; 31. Дc4+ реми.

бели: *Ив. Белев*

черни: *П. Христов*

03.08.2002г., Трявна

Виенска партия

1. e4 - e5; 2. Кс3 - Кf6 (Друга възможност е 2... Кс6; 3. f4 - e:f4; 4. Кf3 - g5; 5. d4 - g4; 6. Ос4 - g:f3; 7. О-О - d5; 8. e:d5 - Оg4; 9. Дd2! - Ксе7; 10. Д:f4 - Дd7; 11. d6 - Кg6; 12. Де4+ - Цd8 \pm); **3. f4 - d6?!** (Пасивно продължение. Правилно е 3... d5; 4. f:e5 - К:e4; 5. Кf3 - Об4; 6. Де2 - О:c3; 7. b:c3 - О-О; 8. Де3! - Кс6; 9. Od3 - f5; 10. О-О - f4; 11. Де2 - Кg5; 12. Оa3 \pm . Освен 5. Кf3 е възможно 5.Дf3 и 5. d3, които обикновено водят до равенство); **4. d3** (Значително по-силно е 4.Кf3); **4... Оg4; 5. Оe2** (Възможно бе и 5. Кf3); **5... О:e2; 6. Кg:e2** (Необходимо бе да се вземе с дамата, а конят да се играе на "f3" и да държи под прицел полето "e5"); **6...Кс6; 7. О-О - Оe7; 8. Кg3 - Кd4; 9. Ксе2 - О-О; 10. с3** (Внимание заслужаваше и 10. К:d4 - e:d4; 11. Кf5 - с5; 12. Дf3 с инициатива и добри шансове за атака на царския фланг); **10... Ке6** (По-малкото зло беше да се размени по още една фигура, въпреки, че и след това позицията на черните е твърде безперспективна, като най-голямата им беда е липсата на каквато и да е контраигра.); **11. Кf5! - g6** (Ясно е, че този кон не може да се търпи дълго на тази си позиция, дори и с отслабване на черните полета); **12. Kh6+** (Неточност. Много силно беше 12. К:e7+ - Д:e7; 13. f5! Със страшната заплаха 14. Оg5!); **12... Цh8; 13. f5 - Кg7; 14. Кg3 - Кg8!** (Единствено приемлива защита, за съжаление още следващият им ход е груба грешка, която веднага слага край на борбата); **15. Дf3 - К:h6?** (Просто задължително беше 15...Оg5! 16. К:g8 - О:c1!; 17. Та:c1 - Ц:g8 и черните могат да гледат смело в бъдещето); **16. О:h6 - Цg8?; 17. f6** черните се предават.

ПЪРВИ СЪПКИ В ШАХМАТА

Започвайки партията, всеки шахматист мисли за победа. След като фигурите са развити, направена е рокада и дебютната фаза е приключена изниква въпроса какъв план да се избере оттук нататък? Шахматът е толкова сложна и разнообразна игра, че да се отговори на този въпрос е почти невъзможно. Всичко зависи от позицията на дъската. Тъй като целта на шахматната партия е да се обяви мат на противниковия цар, за нейното постигане е възможно в средата на играта да се пожертват няколко фигури или пешки, да се отслаби позицията на съперника и да се организира атака. Само че в позиции, в които царете са надеждно защитени и са недостъпни за матова атака, трябва да се отнасяме особено внимателно към своите пешки и фигури и, вместо да ги жертваме, да се стремим да спечелим фигура или пешка на противника. Преимущество от дама или топ в повече обикновено успешно се реализира, ако, разбира се, не се допусне груба грешка. Лека фигура в повече обикновено е достатъчна за победата стига противника да няма достатъчна позиционна компенсация, като например атака срещу царя или опасни проходни пешки. Преимущество от пешка в повече в голяма част от случаите не води до победа, но все пак дава шансове за нейното постигане.

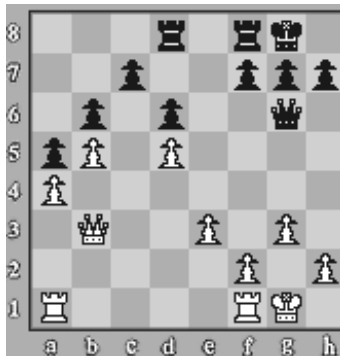
Затова, наред с матовата атака, играта за печалба на фигура или пешка е важен прием в шахмата. За да се спечели фигура или пешка, първо трябва да се открие слабост в позицията на съперника и да се организира нападение. Следват няколко примерни позиции, в които едната страна се възползва от слабостите на другата.

1.Td1! Белите са забелязали, че черният кон и дама са на един вертикал – “d” и веднага ги свързват. Сега е невъзможно конят да бъде местен, тъй като е неизгодно да се размени дама за топ. Дамата също не може да напусне линията “d”, тъй като е единствената фигура, защитаваща коня. **1...Oe6.** Черните запазват коня с офицера си с намерение на следващия ход да махнат дамата от линията “d”. **2.c4** Свързаната фигура трябва да бъде нападната още веднъж, най-добре с пешка. На следващия ход велите печелят кон за пешка с **3.c:d5** и получават голямо материално преимущество.

ПЪРВИ СЪПКИ В ШАХМАТА

В следващата позиция има материално равенство, но в лагера на черните има уязвимо място – пунктът с7. На това поле стои изостанала пешка (изостанала се нарича такава пешка от пешечната верига, която не може да бъде защитена от други пешки, защото съседните ѝ са се придвижили напред, а пешките не могат да се връщат). **1. Таc1.** Белите веднага нападат изостаналата пешка (спечелването ѝ е важно не само заради материалното преимущество, но и защото след вземането ѝ слаби ще се окажат и пешките на b6 и d6). **1...Td7** Топът е принуден да защити слабата пешка. Черните не можеха да играят **1...с5** заради вземането ан-пасан. **2. Тс6.** Топът освобождава полето “с1” за другия топ и напада пешките на b6 и d6. Следват ходовете **2... Дг5**; **3. Тfc1 – Де7**; **4. Дс4 – Тс8**; Последният ход на черните въпреки че защитава пункта с7, води до загуба на пешката на b6. Черните обаче нямаха друга възможност за защита. **5. Т:b6!** Когато топовете атакуват по откритите линии винаги трябва да се търсят такива малки комбинации. Сега защитата на дамския фланг на черните е напълно разрушена и белите леко печелят. **5...g6**; **6. Тbc6 – h5**; **7. b6**; Пунктът с7 е нападнат и от бялата пешка, което решава изхода на сражението.

Много силно нападение е и двойният удар. Това е такъв ход, при който се атакуват два пункта или две фигури. Ако противникът не може да нанесе ответен удар, губи една от атакуваните фигури. С последния си ход черните решили да спечелят пешка и необмислено играли К:e4. Ако внимателно се вгледаме в диагонала a8-h1 на него ще видим двата незащитени черни коня. От този изгоден случай може да се възползва офицерът: **1.Od5** – двоен удар на с6 и е4, в резултат на който се губи един от конете.

ПЪРВИ СТЪПКИ В ШАХМАТА

Двойният удар с пешка или кон се нарича “вилаща”. В тази позиция черните имат материално преимущество – дама за топ и офицер. Черният цар обаче непредпазливо е излязъл напред и става жертва на две вилници – пешечна и конска. **1. d5+!** Малката пешка напада дамата и царя! Налага се тя да бъде взета. **1...Д:d5.** Ако **1...Ц:d5**, то **2. Kb4+** с печалба на дамата. Оказва се, че пешката не напразно е била пожертвана... **2. Kf4+** Конска вилица от другата страна. Невъзможно е да се вземе конят, тъй като пешката e5 е свързана от топа на e1. Царят трябва да направи ход, което води до загуба на дамата и черните могат спокойно да се предадат, защото остават с топ по-малко.

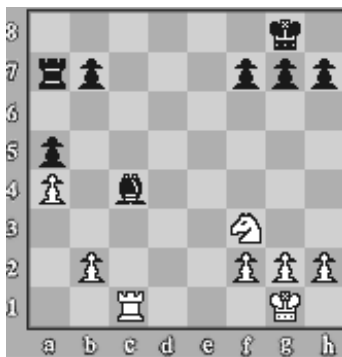

Успешна защита от двоен удар се удава рядко, докато защита след нападение на една фигура е нещо обичайно, което се прави по няколко пъти в една партия. Ще изброим всички възможни начини за защита на нападнатата фигура:

- бягство на нападнатата фигура;
- вземане на нападащата фигура или пешка;
- блокиране на линията на нападение след поставяне на наша фигура (или пешка) между нападнатата фигура и нападателя (този способ е неприложим, ако нападателят е кон или пешка);
- защита на нападнатата фигура с друга;
- свързване на нападащата фигура;
- контранападение срещу равностойна или по-ценна противникова фигура или срещу царя;

Нападнат е офицера. На ход са черните. Единственото спасение е **1.Ое6**. При другите отстъпления следва мат от с8.

ПЪРВИ СЪПКИ В ШАХМАТА

Нападната е дамата (свръзка). На ход са черните. Единствения приемлив ход е вземането на офицерът, който е свързал черната дама. **1...Т:c5; 2. b:c5 – Д:c5**. Сега черните имат офицер и пешка за топ и нелоши шансове за реми поради слабостта на пешката c2 и тяхната проходна a7.

В следващата позиция белите играли **1. Та1** и нападнали коня. За да не загубят фигура, черните трябва да го запазят с топа си. Това може да стане от две полета a7 и b3. Но отивайки на a7 топът застава на свръзка с коня по вертикала. След **1...Та7; 2. Кс2** белите печелят. Затова правилната защита е **1...Тb3**.

Нападната е дамата (свръзка). На ход са белите. Топът на e8 е свързал дамата по линията "е". Единствената защита в случая е **1. Оe3**, след което позицията е равна.

С хода **1.Ос4** белите свързват дамата. Единственото възможно спасение е контраатаката – **1...Об5**. След размяна на офицерите възниква равен дамски ендшпил.

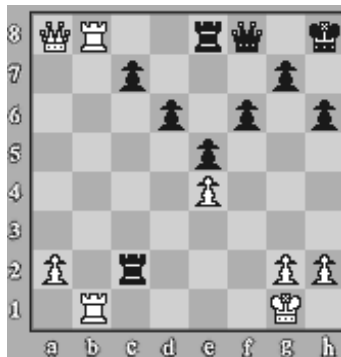

СВЕТОВНИТЕ ШАМПИОНИ

Нападната е дамата (свръзка). На ход са черните. В партията Капабланка – Томас белите са нападнали по осмия хоризонтал топа на е9. Слабо е за черните 1... Т:b8 поради 2.Т:b8. Не ги спасява и 1... Тс1+ поради 2. Цf2. Единствената защита е контраударът **1...Т:a2!** Нека разгледаме възможните продължения:

- 1) 2. Т:e8 - Т:a8;
- 2) 2. Д:a2 – Т:b8;
- 3) 2. Дb7 - c5; 3. Дс7 - Та8; 4. Т:a8 - Т:a8
5. Тb7 - Тc8 с последващо c4.

И в трите варианта черните остават с пешки в повече и имат шансове за победа. Куриозното е, че Томас не видял хода 1...Т:a2 и в позицията на диаграмата се предал!

Из “Шахматен учебник”, Виктор Пожарски

Тигран Петросян (17.06.1929, Тбилисли – 13.08.1984, Москва) е деветият световен шампион от 1963 до 1969. Завършва висше педагогическо образование. Кандидат на философските науки. Гросмайстор на СССР и международен гросмайстор (1952). Възходът му като шахматист не е стремителен, но е неотклонен и сигурен. Навлизането на Петросян в “големия” шахмат става на първенството на страната през 1951г., където заема 2 - 3 място с Гелер и получава право на участие в междузоналния турнир в Стокхолм. Там заема 2 - 3 място с Тайманов и се класира за турнира на претендентите. През периода 1953 – 1980, като се изключат годините, в които той е световен шампион, Петросян се състезава във всички турнири и мачове на претендентите, което е доказателство за изключително високата му класа и постоянно добрата му спортна форма. Участва и в междузоналните турнири, като само през 1982г. за първи и последен път не попада сред претендентите за световната титла. Прекалена предпазливост, скромност и известна склонност да надценява съперниците са причините, поради които Петросян побеждава за първи път в голям турнир много години, след като е заел място сред най-силните шахматисти в света – на първенството на Съветския съюз през 1959г. След това е още 3 пъти шампион на страната.

СВЕТОВНИТЕ ШАМПИОНИ

При четвъртото си участие в турнира на претендентите в Кюрасао (1962). След много оспорвана надпревара с Керес и Гелер, Петросян заема 1 място, без да губи нито една партия 27 кръга. Този успех го извежда до мач за световната титла с Ботвиник (1963), където побеждава своя съперник с резултат $+5 -2 =15$ и става световен шампион. През 1966г. той се среща в мач за световната титла с новоизлъчения претендент Спаски и за първи път след Втората световна война шампион побеждава претендент с $+4 -3 =17$. През 1969г. Спаски спечелва и Петросян отстъпва титлата си с $+4 -6 =13$. Участник е в 10 олимпиади, като в 4 от тях се състезава на първа дъска. Сборният му резултат от 10-те участия е изключителен: $+79 -1 =50$. Петросян участва във всичките 8 европейски отборни първенства (1957 – 1983), като успехът му от тях е внушителен: $+15 -0 =37$. На първия мач между Съветския съюз и Сборен отбор на останалия свят в Белград (1970) губи на втора дъска от Фишер с 1:3.

Петросян оставя около 2000 партии от висока класа. Като шахматист той се формира най-вече под влиянието на Нимцович и Капабланка. За стила му е характерна непоклатима вяра в “правилната игра”, т.е. тази, която обективно съответства на изискванията на възникналата позиция. Петросян е изключителен стратег и по способност да намери задълбочен и ефективен план за игра трябва да бъде поставен редом с Капабланка и Ботвиник. Играта му се отличава със солидност и принципно избягване на риска. Дълъг е списъкът на силните индивидуални и отборни състезания, които той завършва без загубена партия. Негово характерно качество, изтъквано от почни всичките му знаменити съперници, е уменията да ограничава възможностите на противника и да изгражда неуязвима позиция. Поради спецификата на стила си Петросян оставя име най-вече като изключителен мачов боец, много труден за преодоляване. Надарен с отлично тактическо виждане, през целия си живот той съзнателно се въздържа да даде достатъчно простор на комбинационните си възможности. В партиите му тактически схватки рядко се осъществяват на практика, затова тази страна от таланта си Петросян проявява предимно в анализи с колеги непосредствено след завършване на играта, в коментар при наблюдение на чужди партии и най-вече в блица, на който е ненадминат майстор. Големи познавачи на играта често изтъкват труднообяснимото самоограничаване на дарбата му за комбинация. Следват две негови партии.

Защита Грюнфелд

Бели: Петросян

Черни: Ботвиник

Мач за световно първенство

5-та партия, Москва 1963г.

1. c4 - g6; 2. d4 - Kf6; 3. Kc3 - d5; 4. Kf3 - Og7; 5. e3 - O-O; 6. Oe2 - d:c4; 7. O:c4 - c5; 8. d5 - e6; 9. d:e6 - Д:d1+; 10. Ц:d1 - O:e6; 11. O:e6 - f:e6; 12. Цe2 - Kc6; 13. Td1 - Tad8?; 14. T:d8 - T:d8; 15. Kg5 - Te8; 16. Kge4 - K:e4; 17. K:e4 - b6; 18. Tb1 - Kb4; 19. Od2 - Kd5; 20. a4 - Tc8; 21. b3 - Of8; 22. Tc1 - Oe7; 23. b4! - c4; 24. b5 - Цf7?; 25. Oc3 - Oa3; 26. Tc2 - K:c3+; 27. T:c3 - Ob4; 28. Tc2 - Цe7; 29. Kd2 - c3; 30. Ke4 - Oa5; 31. Цd3 - Td8+; 32. Цc4 - Td1; 33. K:c3 - Th1? (виж диаграмата); 34. Ke4! - T:h2; 35. Цd4! - Цd7; 36. g3 - Ob4; 37. Цe5 - Th5+; 38. Цf6 - Oe7+; 39. Цg7 - e5; 40. Tc6 - Th1; 41. Цf7! - Ta1; 42. Te6 - Od8; 43. Td6+ - Цc8; 44. Цe8 - Oc7; 45. Tc6 - Td1; 46. Kg5 - Td8+; 47. Цf7 - Td7+; 48. Цg8 1:0

Дебют на дамската пешка

Беле: Спаски

Черни: Петросян

Мач за световно първенство

5-та партия, Москва 1966г.

1. d4 - Kf6; 2. Kf3 - e6; 3. Og5 - d5; 4. Kbd2 - Oe7; 5. e3 - Kbd7; 6. Od3 - c5; 7. c3 - b6; 8. O-O - Ob7; 9. Ke5 - K:e5; 10. d:e5 - Kd7; 11. Of4 - Дc7; 12. Kf3 - h6; 13. b4 - g5; 14. Og3 - h5; 15. h4 - g:h4; 16. Of4 - O-O-O; 17. a4? - c4!; 18. Oe2? - a6!; 19. Цh1 - Tdg8; 20. Tg1 - Tg4; 21. Дd2 - Thg8; 22. a5 - b5; 23. Tad1 - Of8; 24. Kh2 - K:e5; 25. K:g4 - h:g4; 26. e4 - Od6; 27. Де3 - Kd7; 28. O:d6 - Д:d6; 29. Td4 - e5; 30. Td2 (виж диаграмата); 30...f5!; 31. e:d5 - f4; 32. Де4 - Kf6; 33. Дf5+ - Цb8; 34. f3 - Oc8; 35. Дb1 - g3; 36. Te1 - h3; 37. Of1 - Th8; 38. g:h3 - O:h3; 39. Цg1 - O:f1; 40. Ц:f1 - e4; 41. Дd1 - Kg4; 42. f:g4 - f3; 43. Tg2 - f:g2+ 0:1

Знаменити комбинации

“Завличане”

В партията Уейд – Бенеш в Лондон 1943г. се е стигнало до позицията изобразена на диаграмата след последният хода на черните Oг6.

1. Д:g6!! - h:g6; 2. O:f7+ - Т:f7; 3. Th8+! - Ц:h8!; 4. К:f7+ - Цh7; 5. К:d6

Колко дълга и красива комбинация само за да се спечели една пешка! Тук завличането 3.

Th8+ бе в средата на комбинацията, но е най-главният й елемент.

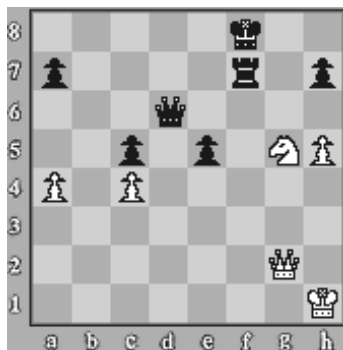
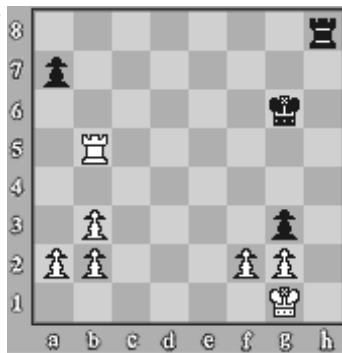

Завличането понякога може да послужи за защита.

Бели: Рихтер Черни: любител

Черните играли 1...Th1+ 2. Ц:h1 - g:f2, уверени, че пешката излиза безпрепятствено. Голямо било разочарованието им, когато белите намерили неочаквана защита:

3. Tf5!! - Ц:f5; 4. g4+ Ц:g4 5. Цg2 с лека печалба в пешечния ендшпил.

А сега една комбинация, осъществена от бившия световен шампион Тигран Петросян. В позицията изобразена на диаграмата белите печелят по изключително красив и неочакван начин.

1. Да8+ - Цg7;
2. Дh8+!! - Ц:h8;
3. К:f7+ - Цg7; 4. К:d6 черните се предават.

Дебютни катастрофи

бели: Н. Пъдевски

черни: Асмундсон (Исландия)

Световно студентско първенство 1957г.

1. e4 - e6; 2. d4 - d5; 3. Кс3 - Об4; 4. е5 - с5; 5. а3 - О:с3+; 6. b:c3 - Дс7; 7. Дг4 (Един от най-острите варианти на Френска защита, в който и от двете страни се изисква точна игра, за да не изпаднат бързо в загубена позиция.) 7... Ке7; 8. Д:g7 - Тg8; 9. Д:h7 - c:d4; 10. Ке2 - d:c3; 11. f4 - Кbc6; 12. h4 - Od7; 13. h5 - О-О-О; 14. h6 - Оe8?

(виж диаграмата). Черните не само нищо не предприеха срещу марша на бялата пешка, но и в заключение допускат и груба грешка. Следва елегантен завършек: 15. Д:g8! Черните се предават, защото след 15...К:g8 - 16. h7 не могат да възпрепятстват произвеждането на нова дама. Куриозен случай – белите спечелиха, след като повече от половината им фигури не са напуснали изходните си позиции.

Жертва на фигура

В комбинациите се разкриват най-ярките елементи на шахматната красота. Всъщност, естетическото въздействие на древната игра се изразява чрез трудните и ефектни ходове, които внасят прелом в сражението на малкото табло. Жертвата на фигура винаги е била най-вълнуващата част на комбинациите. Особено интересни са случаите, когато за успешния завършек на атаката на бито поле се поставя най-силната фигура – дамата!

Това е позицията от партията Полес – Кременецки, играна в първенството на Москва през 1975г. На ход с черните Кременецки изненадал противника си с рядко красива жертва...

1... Д:Ь2+!! Полес е бил принуден да приеме “данайския дар”, тъй като на 2.Цd1 следва ДЬ1 мат.

2. Ц:Ь2 - Кd3+ 3. Цa3 (На 3. ЦЬ3 Теb8+ 4. Цc4 КЬ2 мат); 3... Об2+

4. Цa4 - Т:e4+!! (Още една много красива жертва – вече на тема “отвличане”. Сега на 5.Д:e4 ще последва 5...Кc5 мат. Затова белите предпочели да загубят по друг начин:

5. c4 - Т:c4+ 6. ЦЬ3 - Тc3+ 7. Цa4 - Та3#

Подвизите на пешката

В живота никой не обича пешката, но в древната игра положението е по-различно. Защото в шахмата, както и във всяка война, най-тежката дума имат редниците. На малкото табло подвизите им често предизвикват истински възторг – особено в случаите, когато са достигнали заветния последен хоризонтал.

На международния турнир в Пициан през 1912г. Известният американски шахматист Франк Маршал попаднал в критично положение срещу Щерк (бели). На диаграмата виждате позицията, в която Щерк продължил атаката с 1.Дh5! Маршал бързо отвърнал с 1...Кh6, считайки, че белите нямат решаващи продължения.

Каква била изненадата му, когато последвала неочаквана жертва на дамата: 2. Д:h6!! На единственото 2...g:h6 бялата пешка показала на какво е способна:

3. g:f7+ - Цh7 4. f8K+!! - Цh8 5. Тg8 мат. Един финал, който би удовлетворил и най-капризните естети...

В шампионата на Красноярск през 1969г. с първа награда за красота била отличена следната партия – миниатюра:

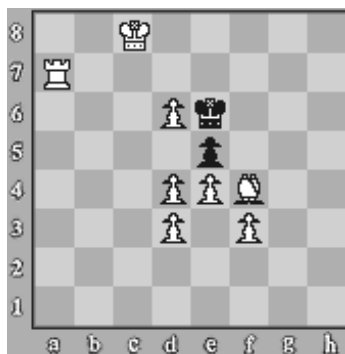
Жатапов – Раздобарин

1. f4 - e5; 2. f:e5 - d6; 3. e:d6 - O:d6; 4. Kf3 - g5; 5. e4? - g4; 6. Kg1 - Дh4+; 7. Це2 - g3; 8. Кс3;

Белите показаха как не трябва да се играе в дебюта, а сега е ред на черните да демонстрират как може да се побеждава красиво. Намирането на заключителните ходове от атаката предоставяме на вас.

Мат в 3 хода

Трудно е да се повярва, че главен герой в задачата съставена от Н. Хег 1905г. е не друг, а скромната пешка на “d6”.

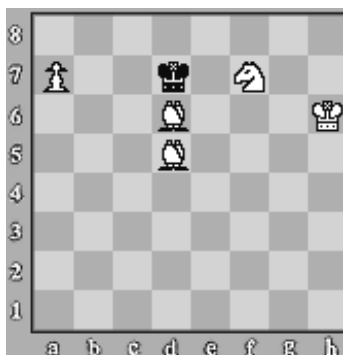
След **1. d7!**, ако черният цар отиде на едно от полетата **e7**, **f7** или **f6** следва **2. d8Д** с последващ мат **3. Де7** или **3. Дg5**. На **1...e:d4** следва първата изненада – **2. d8Т!! - Цf6**; **3. Тd6** мат. Още по-неочаквана е репликата на **1...e:f4** – **2. d8O!! - Цd6**; **3. Та6** мат. А на **1... Цd6** можем да реализираме и последното четвърто произвеждане – **2. d8К!!** и **3. Тd7** мат.

Ако и в живота всички пешки бяха такива...

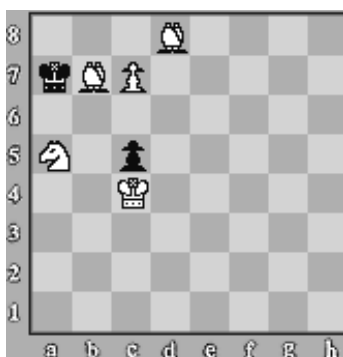
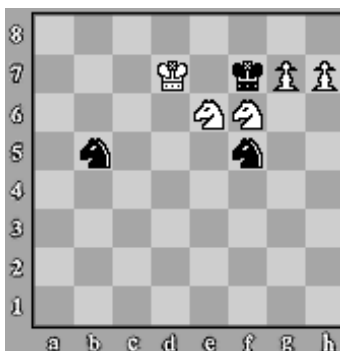

”Пешките, които са достигнали последния хоризонтал и не желаят да се превърнат в дами, са истински женомразци!” – отбелязва шеговито гросмайстор Найдорф. Но кой истински войник би се съгласил да смени мъжкия си род с женски? Не е ли по-добре пешките да се превръщат в ... впрочем, в какви точно фигури ще узнаете при решаването на следните задачи.

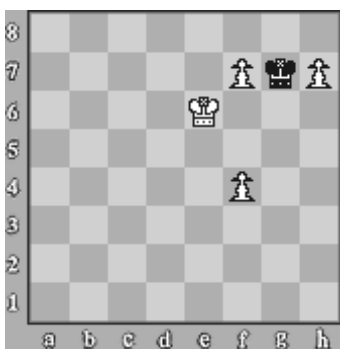
Мат в 2 хода

Мат в 2 хода

Мат в 2 хода

Мат в 3 хода

Едни малки класически шедьоври...

Бас за рокадата

“А ЛА КОНАН ДОЙЛ” литературна пародия от Ю. Барски

Това разследване на Шерлок Холмс – най-краткото в неговата практика – никога не е описвано от мен, тъй като аз не успях напълно да вникна в него. Сега, разбира се, съжалявам, че тогава се въздържах от въпроси. Но изводите на Холмс бяха свързани с шахматната игра, а в нея той надценяваше моите способности, в което не ми се искаше да го разубеждавам.

В онова утро ние с Холмс се отправихме към Норфолк във връзка с едно дело за кражба на документи. Макар че в Норфолк пристигнахме в девет часа сутринта, при лорд Симънс отидохме едва в единадесет. Какво се случи през тези два часа?

– Уотсън – каза Холмс, когато слязохме от влака – да отиваме при лорда е още рано. Би ми се искало да навестя моя съквартирант от колежа - Стенли Мортън...

Аз, разбира се, се съгласих и ние се отправихме на път.

– Мортън ми писа, че се увлича от опити, надява се да получи изкуствени диаманти – разказваше Холмс. – Той уверяваше, че е близо до целта. Аз се опитах да го убедя в бесплодността на замисъла... Безуспешно! ... А ето и неговия дом!

Прислужницата ни заведе до задната част на зданието и почука на някаква врата.

– Шерлок, приятелю! – възкликна отворилият вратата Мортън. – Колко се радвам! И какъв късмет, че идваш тъкмо днес! Та едва вчера... Впрочем сега ти сам ще видиш! Сега, сега... Да вървим в лабораторията...

Ние направихме няколко крачки и се озовахме в голяма стая с множество различни апарати...

– Говори ли ви Шерлок за изкуствените диаманти? Той счита това за празна загуба на време, но, смея да ви уверя, сега ще промените мнението си! – Мортън изпитателно погледна Холмс... – Ще ви покажа нещичко, получено вчера... – Той издърпа чекмеджето на масата, погледна в него и с възгласа “О, боже” започна трескаво да рови в него.

Пребледнелият Мортън все повече и повече ровеше в чекмеджето, но диамантите бяха пропаднали, изчезнали бяха и записаните параметри на експеримента, необходими за възпроизвеждането на опита. Мортън беше в отчаяние.

ЗАБАВНИ СТРАНИЦИ

- Стенли, да не би да сте забравили, че сте на ход? – внезапно се раздаде глас някъде иззад стената.
- Сега идвам! – извика Мортън.
- Кой те вика? – попита Холмс.
- Това е моят зет, той е в библиотеката... Аз играех с него шах и когато вие почукахте, мислех над хода си.
- Има ли още някой там?
- Да, но всичките са мои близки хора.
- Ето какво, Стенли, наистина е късмет, че дойдох именно днес. Как може да се влезе в това помещение?
- Само през вратата, през която влязохте вие. Ключовете са у мен.
- Колко стаи има тук?
- Всичко на всичко две – лабораторията и библиотеката.
- Кога за последен път си видял диамантите?
- Преди два часа. Ние сме четирима – зетя, сина на втората ми жена, племенника ми и аз – решихме да поиграем шах. Те преминаха в библиотеката, а аз останах да заключа вратата. Мимоходом погледнах в чекмеджето – всичко лежеше на мястото си.
- Значи кражбата е станала по време на играта?
- О, не зная какво да ти кажа, Шерлок! – простена мистър Мортън. – Там са само членове на нашето семейство. Бих ли могъл да подозирам някого?!
- Добре, Стенли. Аз още от колежа зная: зад шахматната маса ти си глух и сляп за всичко, произтичащо извън дъската. Затова и не питам кой по време на играта е излизал от библиотеката. Това аз ще установя сам.
- Но, Шерлок – Мортън с умоляващи очи гледаше Холмс, - даже и да сметеш някого за виновен, моля те да направиш така, че другите никога да не узнаят за това.
- Не мога да кажа, че ми облекчаваш задачата. – забеляза Холмс и погледна часовника. – Искаш да узная всичко и при това да не разпитвам престъпника? Да, да! Не възразявай! Човек, похитил диамантите, е именно престъпник.

Какво става по-нататък и как Шерлок Холмс разобличава похитителя на диамантите ще разберете в следващия брой.

Отговори на задачите от миналия брой:

Задача № 25: Td2!

Задача № 26: Dh8!

Задача №27: 1.Ка4! След този ход черните имат две възможности:

I. 1... Ц:a4; 2. Цc4 - b3; 3. a:b3 мат.

II. 1... b3; 2. Кc3+ - Цb4; 3. a3 мат.

Задача № 28: 1. Od8+ - g5; 2. Oa5 (Заплашва мат от “e1”); 2... Де2; 3. Oc7 - Дf2; 4. Od6! Изчаквателен ход. Сега черните нямат добри продължения. Пешката на “g5” не може да бъде местена, защото следва мат от “e7”, а при отстъплението на дамата следва или 5.g3 или 5.Og3

Временно класиране:

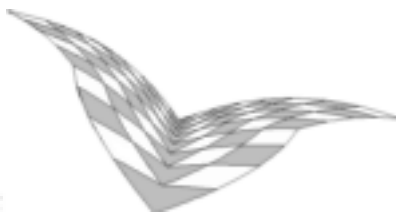
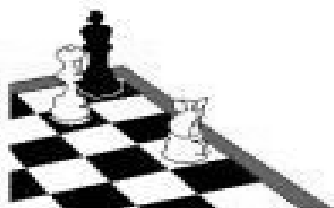
1-3. Красен Стефанов – 78т.

1-3. Пенчо Илиев – 78т.

1-3. Ивайло Белев – 78т.

4. Петър Христов – 56т.

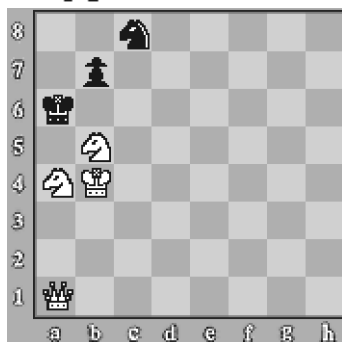
5. Радослав Маринов – 22т.

Втори конкурс за решаване на шахматни задачи и етюди - сезон 2002

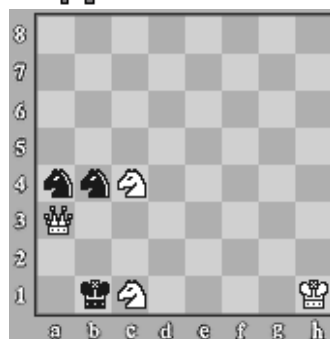
Очакваме вашите писмени отговори на адрес: 5350 Трявна, ул. "П. Р. Славейков" 51 с най-късно пощенско клеймо 20.09.2002 година. На всички участници – успех!

Задача № 29

Мат в два хода (2т.)

Задача № 30

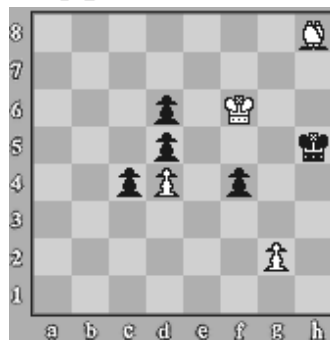
Мат в три хода (3т.)

Задача № 31

Мат в четири хода (4т.)

Задача № 32

Белите печелят (4т.)